

Pohjois-Pohjanmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän kokous

Aika: 12.11.2019 klo 12-15

Paikka: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Kymmenen virran sali, Veteraanikatu 1, Oulu

Osallistujat: Hentilä Hanna, Ekholm-Peltonen Maria, Tikka Juha, Marttila-Tornio Pentti, Aronsuu, Kimmo, Laine Anne, Muotka Jukka, Helkimo Johanna, Ekdahl Markku, Kaiponen Heidi, Koistinaho Tapani, Sievänen Anita, Partanen Mervi, Rahkila Riina, Salmi Hannu, Ylönen Merja, Nevalainen Riika, Kokkonieniemi Jarkko, Tomi Ruotsalainen, Rääpysjärvi Jaana, Partanen Seppo, Yrjänä Timo, Jyväsjärvi Jussi, Sutela Tapio, Kirvesoja Heli (Tarja Väyrysen sijaisena), Piispanen Juha, Helle Heikki (VESY), Huhtala Ari (VESY), Heikkinen Mirja, Tertsunen Jermi (saapui 12:13), Hyvönen Outi (KAIELY saapui 13:30), Pesonen Jari (KAIELY saapui 13:30), Parkkinen Eeva-Maria (saapui 13:33).

Etäyhteydellä: Nikula Raisa, Salo Jyrki, Halonen Aila, Lax Marika (saapui n 12:10), Ojanperä Vesa (saapui n 12:10)

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja Jonas Liimatta avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi.

- Ekologisen tilan luokittelu on alustavasti tehty, tarkennuksia vielä tulee ja ohjeistuskin on valmistunut. Tilaluokitukset ovat osin parantuneet sisävesillä. Merialueella tilaluokka on osin heikentynyt.
- Vesienhoito kääntyy nyt tulevan kauden toimenpiteiden suunnitteluun, mutta samalla myös jatketaan kuluvan hoitokauden toimenpiteiden toteutusta. Molemmista kuullaan kokouksessa.

Läsnäolijoiden toteaminen

- Käytiin lyhyt esittäytymiskierros. Kokoukseen myöhemmin saapuneet kirjattiin myös osallistujalistan.

Yhteistyöryhmän sihteeri esitteli jäsenistömuutokset:

- MTK Pohjois-Suomi: **Sami Nivala** varsinaiseksi jäseneksi Sauli Joensuun tilalle
 - Metsähallitus: varajäseneksi **Iikka Herukka** Ann-Mari Kuparisen tilalle
 - MTK Keski-Pohjanmaa: **Jarkko Kokkonieniemi** varsinaiseksi jäseneksi Jouni Jyringin tilalle
- 1.2.2020

2. Vesien- ja merenhoidon ajankohtaiset asiat – Anne Laine (esitys liitteenä 1)

- Toimenpiteiden suunnitteluoppaat kommentoitavana tai tulossa kommenteille
- Alkuvuodeksi on suunnitteilla työpaja, jossa olisi tarkoitus miettiä tulevan kauden toimenpiteitä alueittain, niiden painotuksia yms.
- Kemiallinen tila tulee olemaan kaikissa vesimuodostumissa huono palonestoaineiden (bromatut difenyylietterit) vuoksi. Tämä on linjassa Ruotsin kanssa

Keskustelu

- *Mikä vesiensuojelullinen merkitys näillä laskeuman kautta tulevilla aineilla on. Ja miten esim. elohopea saadaan pois, tai tarvitseeko kun raja on niin alhainen, ettei siitä ei ole terveyshaittaakaan?* Palonestoaineet ja elohopea ovat kaukokulkeuman mukanaan tuomaa ja niiden vähentämiseen ei oikein ole toimia. Asiaa täytyy vain tuoda tietoisuuteen ja pyrkiä kansainvälisillä sopimuksilla vaikuttamiseen. Mutta kemiallisessa luokittelussa fokus voi niiden vuoksi kohdistua väärään asiaan.
- *Miten huono kemiallinen tila huomioidaan ekologisessa tilassa?* Periaatteessa se olisi huomioitava, mutta emme ole tulkinneet sitä niin, että näiden laskeuman mukana tulevien aineiden vuoksi ekologisen tilan luokkaa pitäisi laskea
- *VEMALA-mallinnus ei ota huomioon säännöstelystä aiheutuvaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta, joka voi olla keskeisin kuormittaja joillain järvillä.* VEMALA laskee maankäytön kuormitusta ja huomioi pistekuormituksen. VEMALAn kiintoainekuormituksen laskenta ei ole vielä samalla tasolla kuin ravinteiden, eikä sitä voi käyttää vesienhoidossa, vaikka kiintoainekuormituksen arvioinnille olisi kyllä tarvetta.

3. Vesienhoidon toimenpiteet kolmannella kaudella

Yhdyskunnat ja haja-asutus sekä vesihuolto (Hanna Hentilä, liite 2)

- Sektorin toimenpiteissä on muutoksia edelliseen suunnittelukauteen nähden. Tärkeitä toimenpiteitä ovat muun muassa vuotovesien vähentäminen ja häiriötilanteisiin varautuminen.
- Hajajätevesineuvontaan ei ole enää rahoitusta

Keskustelu

- *Mitä tarkoitetaan lupien tarkistamisen päästövähennyksellä?* Vaadittuihin päästövähennyksiin on asetettu luparajat ja niistä raportoidaan. Lupien tarkistus menee lain edellyttämällä tavalla, tästä ei ole tarkoitus tulla mitään lisävaatimusta. *Tekstiä tulee tarkentaa tältä osin.*
- *Hygienesointi poistuu, miksi? Sille olisi kyllä tarvetta.* Hygienesointia koskevat määräykset sisältyvät lupamenettelyyn
- *Viemäriverkoston laajentaminen olisi myös tarpeen*

Teollisuus, maa-, metsä- ja turvetalous, kalankasvatus (Jaana Rintala liite 3)

- Maatalouden toimenpiteet tarkentuvat CAP-valmistelun edettyä.
- Metsätalouden ja turvetuotannon toimenpiteet ovat pitkälti samoja kuin edellisellä suunnittelukaudella.

Keskustelu

- *Maatalouden toimenpiteitä on vaikea kommentoida, koska yksityiskohdat eivät vielä ole selvillä. Toivottavasti kaikki toimenpiteet jollain lailla muotoutuvat uudelleen, niin että olisivat tehokkaita ja viljelijöitä kiinnostavia.*
- *CAP:in tukia suunnattava vesienhoitotoimiin, myös siis viljelijätukeen hankkeiden lisäksi.*
- *Hyvin on toimenpiteitä. Jos nämä kaikki toteutuu, niin päästään tavoitteeseen.*
- *Luonnonmukaisen peruskuivatuksen pullonkaulojen poisto on tärkeää. Mitkä ovat konkreettiset keinot millä viedään eteenpäin?* ELY:ssä on avoinna kaksi virkaa valtakunnalliseen vesienhallinnan kehittämiseen, toinen tulee Ouluun. Näissä tehtävissä tätäkin kysymystä aletaan ratkoa

- *Jos ilmasto- ja vesiensuojelutavoitteet ovat jossain toimenpiteessä ristiriidassa, pitäisi mennä vesiensuojelu edellä, koska ilmastotoimia voi kompensoida muualla. Tämä pitäisi huomioida rahoituksessa niin, että ei ainakaan rangaista vesiensuojelusta, vaikka siitä olisi ilmastohaittaa.*

Vesistö rakentaminen, säännöstely ja kunnostukset (Kimmo Aronsuu, esitys liitteenä 4)

- Edellisestä suunnittelukaudesta poiketen esimerkiksi valuma-alueen vedenpidätyskyvyn parantaminen ei enää ole kunnostuksissa alueellisena toimenpiteenä, vain ohjauskeinona. On kuitenkin varmistettu, että se mukana muilla sektoreilla.
- Uusina toimenpiteinä on mm vesiliikenteen ja vesirakentamisen haittojen vähentäminen.
- Kalaistutukset on mahdollista valita toimenpiteeksi Kevomu-vesissä.

Keskustelu

- *Fortum kommentoi suunnitteluopasta 15. päivään mennessä. Kalaistutukset ovat tärkeitä, niillä ylläpidetään kalakantaa sillä tasolla kuin se on. Miksi jotkut toimenpiteet ei olisi sallittuja? Esimerkiksi ilmastus on jatkuvaa ja tarpeellista, samoin kalaistutukset ylläpitää ekologista tilaa. Istutukset ei ole kiellettyjä, mutta niitä kaikkia ei aleta toimenpiteeksi vesienhoitosuunnitelmaan kirjaamaan, Nyt toimenpiteenä (osana) vain rakennetuissa vesissä. Rajaus voisi olla niin että velvoitteeseen perustuva kalaistutukset ovat perustoimenpide.*
- *Kalankulkua helpottavat toimenpiteet voivat olla muutakin kuin rakenteita*
- *Viranomaisten pitää ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eli vesienhoitosuunnitelma ohjaa viranomaisten toimintaa. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki vesienhoitosuunnitelman toimet toteutuvat.*
- *Esimerkiksi Iijoki on tyydyttävässä tilassa ja tilan paraneminen vatisi kalankulun mahdollistamisen. Toimenpiteissä sitä ei ole, miten päästään siihen, että eliöiden kulku oikeasti toteutuu? Ohjauskeinona on vesilain kehittäminen. VPD ja vesilaki pitäisi olla samassa linjassa, että kalanhoitovelvoitetta voi muuttaa*
- *Aiotteko edistää luonnonmukaisia kalatieratkaisuja: kalatiekehittäminen on koko ajan esillä.*
- *Luonnonmukaiset uomat ja luonnonmukaiset kalatiet voisi oppaassa mainita, jos ei vielä ole siinä. Opasta voidaan varmaan päivittää tältä osin*

Pohjavesien toimenpiteet (Maria Ekholm-Peltonen, esitys liitteenä 5)

- Toimenpiteitä on edelliseen suunnittelukauteen verrattuna poistettu ja yhdistelty ja seuranta on nyt ohjauskeinoissa.
- Maatalouden, turkistuotannon ja happamien sulfaattimaiden toimenpiteet on esitelty kuin pintavesien yhteydessä

4. Vesiensuojelun tehostamisohjelman hankkeet Pohjois-Pohjanmaalla (Jaana Rääpysjärvi, liite 6)

- Kesällä 2019 rahoitettujen hankkeiden joukossa on mm Oulun kaupunkivesien kunnostushan, Jäälinjärven rauta-humus-kiintoaine -ongelmaan pureutuva hanke, Lohijoen kunnostushanke, suunnitteluhankkeita ja hoitokalastusta
- Valtion rahoitusosuus on 50 %, vaatimusta yksityisen rahan osuudesta ei ole, ellei hakijana ole yritys

5. Vesiensuojeluyhdistysten toiminnan tehostaminen ja laajentaminen -kärkihankkeen esittely (Ari Huhtala, Vesy, liite 7)

- Keski-Suomessa vesiensuojeluyhdistykselle oli tarvetta ja hankkeen aikana on perustettu Keski-Suomen Vesi- ja Ympäristö ry. Vuonna 2020 pyritään vahvistamaan sen toimintaa ja siirtymään hanketoiminnasta pysyvään toimintamalliin.
- Yhdistykset toimivat ympäristönsuojelussa laajemminkin kuin vesiensuojelu.

Keskustelua

- *Ympäristöongelmia on, esimerkiksi romuautoja soramontuilla, vaara pohjaveden pilaantumiselle. Eikö jotain rahoitusta olisi tähän.*
- Pohjois-Pohjanmaalla on monenlaista toimintaa ja verkostoa. Mielellään hanke/ vesiensuojeluyhdistysten liitto tulee tilaisuuksiin ja verkostoihin kertomaan vesiensuojeluyhdistyksistä. Verkostot on hyvä väylä tiedon jakamiseen.
- Vesiensuojeluyhdistysten kattavuus on vaikuttavaa, lähes Suomen laajuudella. Helppompi olla nyt yhteydessä tarvittaessa

6. Oulujoen vesistön vesivision esiselvitys (Outi Hyvönen, Kainuun ELY, liite 8)

- Oulujoen vesistön vesivisiossa tarkastellaan Oulujokea kokonaisuutena. Vesivisioita tehdään ja on tehty muuallakin, esimerkiksi lijoella.
- Visiotyössä on keskusteltu kuntien, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Vesienhoidon ja merenhoidon yhteistyöryhmän jäsenet on kutsuttu työpajaan Paltamoon. Hankkeen järjestämään Webropol-kyselyyn tullut 400 kommenttia. Yleinen kysely auki tämän viikon, sidosryhmäkysely vielä ensi viikon.
- Hankkeen jatkoon haetaan EAKR rahoitusta.

Keskustelua

- Tärkeä aihe. Kaupungin päässä siitä ei ole puhuttu.
- Heikkilänsaari on tulossa kaavoitukseen, mutta ei ole oikein edennyt. Nyt sitä odotellaan esim sakokaivot odottaa viemärintiä. Oulun Vedellä on suunnitteilla kemikaalivarasto aivan joen ääressä. Oulujoki on juomaveden lähde, niin tärkeää olisi, että vedenlaatu pysyisi hyvänä. Oulun kaupungin kanssa on palaveri 27.11., kaavoitus on siellä mukana, ja asia otetaan esiin. Oulun vedellä on tietysti myös tarve ja tavoite, että Oulujoen vesi on hyvälaatuista.

7. Muut asiat

Työpajan ajankohdaksi valittiin keskiviikko 19.2.2020. Tarkempi ohjelma ja ohjeistus tulee lähempänä.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:30.